

1. Кунін А.В. Курс фразеології сучасної англійської мови. Москва: видавничий центр "Феникс", 1996. – 200 с.
2. Комісаров В.Н. Теорія перекладу (лінгвістичні аспекти). Москва: Вища школа, 1990. – 253 с.
3. Л.С. Бархударов Зошити перекладача, Друге видання. Москва: Видавництво «міжнародні відносини», 1973. – 112 с.

ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ІМПЕРАТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ

Дмитренко Н.Є., студентка

**Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут»**

Імператив – це комунікативно зорієнтоване категорійне утворення, що пристосоване системою мови для ретрансляції адресованого волевиявлення. Ця мовна одиниця має відповідні граматичні, семантичні та семантико-синтаксичні ознаки, забезпечуючи відображення ірреальної модальної семантики, що потенційно може стати дійсною. Особливість імперативних конструкцій полягає у тому, що їх використовують для апеляційного спілкування. Призначенням спонукальних мовних конструкцій є виклик до конкретної дії. Імперативні висловлення є значною частиною мовної продукції людини, оскільки з їх допомогою регулюється суспільно-виробнича діяльність. Традиційно імператив відносять до морфологічної граматичної категорії способу дієслова, що вживається з дієслівними розрядами числа, особи, стану і зовсім е перетинається з категорією часу, а також з дійсним та умовним способами.

У німецькій та українській мовах дієслово має однакове лексико-граматичне значення й позначає дію у широкому розумінні цього слова. Дієслова наказового способу змінюються за числами й особами: в однині вони мають форму другої особи, а в множині – форму першої і другої особи. Особливістю форми наказового способу в реченнях є відсутність підмета [1, с. 170].

На думку фахівців, модальне значення імперативу виникає в результаті взаємодії вищо-часового значення неподільної цілісності дії. Також чималу роль тут відіграють контекст і мовленнєва ситуація [3, с. 27].

Й. Крекич констатує, що семантика імперативу та вид імперативних ситуацій залежить від того, кому адресоване волевиявлення мовця, а головним морфологічним показником ситуації є особа та число дієслова [4, с. 149].

Оскільки імператив у німецькій мові формує один із комунікативних типів речення (спонукальна пропозиція), він може кваліфікуватися як одиниця синтаксису, що становить порядокповідальною та запитальною пропозиціями (у яких використовуються тільки форми індикатива та кон'юнктива, а не форми імперативу) особливий синтаксичний категорію.

За змістом форми імперативу не можна вважати ні реальними, ні ірреальними, оскільки вони не виражають будь-якого факту, який може характеризуватись як реальний чи нереальний. Разом з тим, у лінгвістичній літературі робляться спроби віднести імператив або до реалісу (у широкому розумінні слова), або, навпаки, до ірреалісу. Імперативу може також приписуватися значення потенційності, що пов'язує ірреальність з реальністю, що перетворює деякий ірреальний стан справ на реальний.

Вживання імперативу обумовлюється наявністю ситуації спілкування як мінімум двох учасників: того, хто говорить (що є волевія витем) і слухач (адресата волевіявлення). Таким чином, сфера вживання імперативу обмежується зазвичай лише ситуаціями безпосереднього спілкування і явно вказує на ідентичність форм імперативу [2].

Якщо розглядати вживання імперативу в діловому спілкуванні, то дієслівний імператив використовується для спонукання реципієнта ділового листа до певної дії досить часто, а тільки з обов'язковим пом'якшувачим елементом *bitte*, який часто займає в реченні перше місце перед дієсловом. Використання інфітита у функції спонукання для ділових листів не є характерним. Заохочування може виражатися модальними дієсловами та деякими іншими дієсловами, подібними до них за семантикою та вживанням. Так, для вираження спонукань до дії через повинне використовуються модальні дієслова *müssen* і *sollen*; для висловлювання заборони дії через повинність – поєднання дієслів *müssen*, *sollen* і *dürfen* з негативною часткою *nicht*; для висловлення заборони дії через заперечення повинності поєднання дієслова *brauchen* з негативною часткою *nicht* притаманній діловим листам. Тому властивості імперативності залежать від відносин учасників спілкування та властивостей ситуації в цілому, характер імперативності визначить весь текст загалом [6].

Щодо особливостей перекладу, то в українській мові виділяється група конструкцій, які збігаються на вигляд з імперативом, але відрізняються від нього значенням. Такі конструкції називаються квазіімперативами. Це зумовлено тим, що деякі лексеми істотної форми імперативу набувають нестандартних іллокутивних функцій.

Крім того, у багатьох випадках вживання належного квазіімперативу суб'єкт імперативної дії не отримує експліцитного виразу. Такі пропозиції мають узагальнено-особистий характер і лише імпліцитно ставляться до першої чи третьої особи.

Тобто, можна сказати, що морфологічна форма імперативу в українській мові має не тільки пряме директивне значення, а й ряд інших функцій. Не дивлячись на наявність із подібним значенням в німецькій мові, квазіімперативні конструкції в українській мові можуть становити певні труднощі для перекладача. Більш розповсюдженим методом перекладу виявилось уподібнення, що полягає у використанні іншої граматичної форми із подібними функціями, з елементами експлікації та стилістичної компенсації. Практично у всіх випадках спосіб пропозиції змінюється на дійсне. Таким

чином, квазіімперативні конструкції вимагають комплексного перетворення при перекладі німецькою мовою [5].

Література

1. Бирюлин Л.А. Презумпции побуждения и прагматика императива. Типология и грамматика. Москва: Наука, 1990. с. 162-173.
2. Боднарук Е. В. Семантика и прагматика императива (на материале немецкого языка) // Вести. Новосиб. гос. ун-та. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация. 2018. Т. 16, №3. С. 67-76.
3. Валгина Н.С. Теория текста. Москва: Логос, 2003. 279 с.
4. Крекич Й. Побудительные перформативные высказывания. Москва, 1993. 241 с.
5. Полонская А. Б. Локтионова К. В. Особенности перевода квазиимперативных конструкций с русского языка на немецкий. 2003.
6. Черников М. О. Реализация императивных иллокуций в текстах деловой корреспонденции (на материале немецкого языка). Вестник СПбГУ. Сер. 2, 2003, вып. 4 (№26).

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Литвиненко К.А. студентка

Ярмак Т.В., к.с.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. Проаналізовано інноваційні методи навчання у вищих закладах освіти.

Ключові слова. Контекстне навчання, імітаційне навчання, метод проблемного навчання, метод повного засвоєння, дистанційне навчання

Annotation. Innovative teaching methods in higher education institutions are analyzed.

Keywords. Contextual learning, simulation learning, problem-based learning method, full learning method, distance learning.

Світ не стоїть на місці. З кожним роком все більше і більше з'являється нових чи вдосконалених технологій, які поліпшують умови людей. Зараз неможливо уявити життя без комп'ютерів, телефонів, інтернету та інших інновацій. Це торкнулося усіх сфер життя людини, починаючи з клінінгових компаній, які мають вдосконалені пристрої для прибирання, такі як, наприклад, роботи-пилососи, та закінчуючи інноваційними методами ведення міжнародної діяльності країни.

Наразі актуальним стає питання і поліпшення умов надання освіти, через те, що в Україні існує певний перелік проблем, які вимагають їх подолання. Серед цих проблем - невідповідність підготовки фахівців реальним потребам роботодавців, зменшення рівня освіти, зменшення залучення студентів до